

KONKURS NA OPRACOWANIE KONCEPCJI URBANISTYCZNO -
ARCHITEKTONICZNEJ REWITALIZACJA RYNKU W STALOWEJ WOLI –
ROZWADOWIE

ZAKRES URBANISTYCZNO – ARCHITEKTONICZNY

(wersja zaaktualizowana po spotkaniach

konsultacyjnych z mieszkańcami

z dnia 23.11.2016r. oraz z 31.01.2017r.)

GENEZA

Istniejąca obecnie przestrzeń rynku Rozwadowa jest typowym krajobrazem podporządkowanym komunikacji samochodowej. Witryny licznych lokali usługowych wychodzą wprost na puste ulice i zaparkowane na niej pojazdy. Pasaże uliczne pozbawione są wygodnych stref pieszych, które zwykle stanowią nieodłączny element każdej przestrzeni handlu i życia społecznego. Obecny stan ułatwia przejazd, parkowanie i tranzyt przez obszar rynku. Nie jest jednak przystosowany w sposób zachęcający do korzystania z niego przez osoby piesze.

Zasadniczą receptą dla tego problemu jest przywrócenie ciągów pieszych w sąsiedztwie lokali, a więc wprowadzenie szerokich chodników i deptaków z likwidacją wszelkich barier architektonicznych placu aby stworzyć przestrzeń bardziej przyjazną dla mieszkańców i atrakcyjną ekonomicznie.

W tym celu powstała spójna koncepcja spowolnienia komunikacji samochodowej, zniwelowania kolizji z ruchem pieszych i zlokalizowania w centrum rynku przestrzeni sprzyjającej aktywności, wypoczynkowi biernemu i czynnemu z uwzględnieniem rysu historycznego obiektu.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROJEKTU

- stworzenie przestrzeni ekonomicznie i społecznie atrakcyjnej,
- przywrócenie indywidualnej tożsamości miejsca,
  - stworzenie miejsca do organizacji uroczystości samorządowych i państwowych,
  - spowolnienie ruchu samochodowego,
- wprowadzenie priorytetu ochrony niechronionych uczestników ruchu (piesi, rowerzyści),
- szacunek dla miejsc pamięci,
- wzmocnienie pozycji i dostępności lokali usługowych z przestrzeni pieszych,
- zachowanie możliwie dużej ilości drzewostanu istniejącego,

- wprowadzenie zasady przestrzeni atrakcyjnej przez cztery pory roku,
- stworzenie przestrzeni dostępnej dla osób o różnej sprawności fizycznej i każdym wieku,
- podział funkcjonalny i wprowadzenie widocznych granic w przestrzeni rynku,

- nałożenie nowej jakości - tożsamej z czasem – na tkanę rynku, z uwzględnieniem historycznych wartości architektonicznych i społecznych.

PROGRAM FUNKCJONALNY

1. PRZESTRZENIE PIESZE WZDŁUŻ ELEWACJI PLACU - PASAŻE I RESTAURACJE
2. DOJAZDY I PRZEJAZDY Z MIEJSCAMI POSTOJOWYMI - ZAPARKUJ I KORZYSTAJ
3. PÓŁNOCNA STREFA RYNKU –KONTEMPLACJA (STREFA SACRUM I PROFANUM), WYPOCZYNEK BIERNY / CZYNNY
4. CENTRALNA CZĘŚĆ RYNKU - WGLĘBNIK, OBRYS RATUSZA
5. POŁUDNIOWA STREFA RYNKU –EKSPOZYCJA (PŁYTA RYNKU), WYPOCZYNEK BIERNY / CZYNNY
6. PRZYSTANEK AUTOBUSOWY - OBSŁUGA KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

1. PRZESTRZENIE PIESZE WZDŁUŻ ELEWACJI PLACU - PASAŻE I RESTAURACJE

W celu przywrócenia naturalnego ruchu i ZWIĘKSZENIA EKONOMICZNEJ atrakcyjności przestrzeni bezpośrednio przed lokalami usługowymi, zaproponowano szeroki deptak z likwidacją wszelkich barier przestrzennych (krawężniki , łańcuchy itp). Całość placu ze wszystkimi ciągami komunikacyjnymi została zaprojektowana na jednej wysokości co ułatwia przemieszczanie się osób niepełnosprawnych i prowadzących wózki z dziećmi.

Wszystkie elementy placu są połączone funkcjonalnie i wizualnie dzięki zastosowaniu jednakowych materiałów na posadzkach oraz wprowadzeniu wspólnego poziomu nawierzchni. Deptaki wyposażono w infrastrukturę świetlną, ławki, donice, śmietniki i stojaki rowerowe mające na celu wytworzenie w mieszkańcach potrzeby przebywania i ułatwiające korzystanie z obszaru w każdej porze aktywności.

Aby zasada pierwszeństwa pieszych - na całym rynku - była jasno zaanonsowana wszystkim uczestnikom ruchu, wprowadzono wyniesione skrzyżowania w połączeniu z odcinkową zmianą nawierzchni jezdni na wjazdach na rynek.

2. DOJAZDY I PRZEJAZDY MIEJSCAMI POSTOJOWYMI - ZAPARKUJ I KORZYSTAJ

Odsunięte od fasad budynków miejsca parkingowe zostały zlokalizowane wzdłuż dojazdu do budynków. Jezdnię wyznaczono fakturą materiałów nawierzchni, słupkami oraz elementami infrastruktury deptaków (ławki, kwietniki, latarnie, śmietniki itp) dzięki czemu przestrzeń ta

jest wydzielona w neutralny sposób. W narożnikach placu - północno-zachodnim, północno-wschodnim i południowo-wschodnim - zlokalizowano pompy wodne wg wytycznych otrzymanych od mieszkańców. Całkowicie zrezygnowano z zastosowania podziemnych zbiorników śmieci. Na prośbę mieszkańców proponowane miejsca parkingowe w układzie równoległym zamienono na parkowanie skośne, tzw. Jodełkę.

3. PÓŁNOCNA STREFA RYNKU – KONTEMPLACJA (STREFA SACRUM I PROFANUM), WYPOCZYNEK BIERNY / CZYNNY

Kreowana jako cicha, wyizolowana, powiązana z zielenią zorganizowaną przestrzeń służy wypoczynkowi biernemu i czynnemu. Jej program dostosowano do potrzeb rodzin i osób indywidualnych. Zlokalizowano tu aktywny plac zabaw dla dzieci, ławki i alejki parkowe. Zrezygnowano z siłowni zewnętrznej na rzecz zwiększonej powierzchni placu zabaw. To przestrzeń profanum, aktywizująca i spajająca społecznie.

Sacrum to przeciwległa storna parku. Przeniesiono tu pomniki i ulokowano je w miejscach pozwalających na oddanie czci oraz zapewniających możliwość kontemplacji. To przestrzeń która buduje nastrój i wycisza a jednocześnie znajduje się na trasie przejścia pomiędzy przystankiem a placem. To celowy zabieg projektowy ukierunkowujący na pamięć i budowanie postawy obywatelskiej. Od strony zachodniej w jednej z alejek pozostawiono fragment zabytkowego bruku zachowanego do dzisiaj.

Rozdzielenie strefy sakrum i profanum częściowo wytworzone zostało przez "wgłębnik" wykonany w obrysie budynku nieistniejącego już ratusza.

4. CENTRALNA STREFA RYNKU - WGLĘBNIK, OBRYS RATUSZA

Obie części rynku spaja zagłębienie terenu (wgłębnik) na rzucie dawnego ratusza. Stanowi główny element i atrakcję rynku. To również forma tworząca kontynuację tego miejsca w czasie i przestrzeni. Od strony południowej obszar wydzielony jest schodami terenowymi, a od północnej wieloprzestrzenną pochylnią z wysokim pylonem będącym kontrą do podobnej formy w południowo-wschodniej części rynku.

Zagłębiona względem reszty terenu niecka może pełnić wiele funkcji.

Na co dzień – w okresie letnim - działają tam **fontanny** zachęcające dzieci do aktywnej zabawy, wyposażone w elementy bezpiecznej zabawy.

Zimą – przestrzeń staje się **sztucznym lodowiskiem** powiązany z Jarmarkiem Świątecznym tworząc przestrzeń do przebywania w sposób aktywny dla całych rodzin.

Plac z pochylnią i pylonem tworzy również przestrzeń do realizacji wszelkiego typu uroczystości państwowych, imprez miejskich i aranżacji świątecznych.

Charakterystyczną cechą jest możliwość zawieszenia na pylonie i przyległych ścianach wgłębnika, trójkątnych płócien (wizualizacje) z okazjonalnymi i tematycznymi nadrukami dotyczącymi poszczególnych wydarzeń. Kształt niecki, pochylni i schodów wgłębnika umożliwia obserwację uroczystości przez większą niż na płaskich placach ilość osób.

4. POŁUDNIOWA STREFA RYNKU –EKSPZYCJA (PŁYTA RYNKU), WYPOCZYNEK BIERNY / CZYNNY

Część południowa aktywna, przyciągająca, wyeksponowana. Spełnia funkcję publicznego placu, spotkań mieszkańców i miejsca imprez okolicznościowych i masowych. Po konsultacjach społecznych jej zachodnia część została powiększona o tereny biologicznie czynne. Pozostawiono wysokie drzewa oraz wydzielono trawniki o dużym nasłonecznieniu, gdzie można organizować pikniki i różnego rodzaju wydarzenia. Zlokalizowano tam altanę, jako zadaszony obiekty, gdzie również można urządzać warsztaty i spotkania.

Zrezygnowano ze stałego zadaszania przeznaczonego do handlu targowego, które w pierwotnej wersji było zlokalizowane w południowo-zachodnim narożniku rynku.

W narożniku południowo-zachodnim pozostawiono lokalizację szaletu miejskiego w formie kontenerowej toalety publicznej.

Natomiast, w południowo-wschodnim narożniku umieszczono element architektoniczny w postaci podwyższenie posadzki placu, jednak zrezygnowano całkowicie z wcześniej zaproponowanego w tym miejscu pylonu. Obiekt służyć może pozornie zwykłej, ale lubianej przez wszystkich czynności, tj. obserwacji otoczenia czy zorganizowania widowni podczas plenerowych występów. Wykorzystana będzie również jako miejsce spotkań młodych aktywnych fizycznie ludzi – rolkarze, deskorolkarze czy wyczynowi rowerzyści.

5. PRZYSTANEK AUTOBUSOWY - OBSŁUGA KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

Przystanek autobusowy został zredukowany o przestrzeń manewrową i przeniesiony w miejsce, które naturalnie generuje ruch podobny do pętli autobusowej. Zorganizowany jako zieleniec. Przestrzeń piesze odseparowano słupkami. Wśród pozostawionej w części centralnej zieleni zlokalizowano zadaszanie wpisujące się w linię drzew, dostępne dla pasażerów odjeżdżających we wszystkich kierunkach. Pod zadaszaniem możliwe jest umieszczenie wolnostojącego kiosku z biletami, prasą itp. Ostonę użytkowników przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi tworzy przezroczysta ściana na której umieszczono duży napis "ROZWADÓW" będący jednocześnie informacją o lokalizacji dla

przyjezdnych jak i informacją dla osób przejeżdżających przez rynek. Jest on widoczny z każdej strony wjazdów.

MATERIAŁY

Proponuje się zastosowanie dużych dedykowanych dla Rozwadowskiego rynku płyt granitowych. Płyty wykonane są w dwóch kolorach. Beżowym stanowiący główne wypełnienie nawierzchni oraz rozbijające jednolitą strukturę placu i ciągów - białe pasy.

Na terenach strefy wypoczynku proponuje się wprowadzenie parkowych nawierzchni wodoprzepuszczalnych (żwirowo - glinkowych) ułatwiających wzrost drzew.

Nie wprowadzono również historyzującej kostki granitowej, która utrudnia ruch pieszy i na wózkach.

Pylon i pochylnie wykonane są płyt betonowych.

Konstrukcje altany i przystanku autobusowego proponuje się wybudować z drewna i stali.

BARIERY ARCHITEKTONICZNE

W całości opracowania zlikwidowano wszelkie bariery, tj. krawężniki drogowe, przydrożne łańcuchy, wszystkie projektowane schody posiadają pochylnie. Granice pieszych i ruchu kołowego zostały zaznaczone fakturami posadzki oraz elementami małej architektury.

ZIELEŃ

To jeden z ważniejszych istniejących elementów przestrzeni obecnego rynku. Tworzy bezcenną wartość niemożliwą do zrealizowania od podstaw. Projekt zakłada więc zachowanie jak największej ilości drzew w obszarze płyty rynku, terenach rekreacji i pamięci.

Pojedyncze Drzewa pozostawione w płycie rynku to solitery tworzące cień i zmniejszające nagrzewanie się płyty rynku bezpośrednio pod nimi, to ważna rola, umożliwiająca korzystanie z przestrzeni podczas upałów.

Zieleń części rekreacyjnej i miejsc pamięci tworzy barierę dźwiękową, izolację potrzebną do wypoczynku i kontemplacji. Jednocześnie oczyszcza powietrze z zanieczyszczeń pyłowych i tworzy mikroklimat ułatwiający oddychanie. Elementy zieleni zorganizowanej tworzą trzy strefy. Pierwszą, w której rośliny bylinowe i jednoroczne mają za zadanie wprowadzenie kolorów i atrakcyjną zmienność sezonową. Krzewy to druga strefa izolacji o funkcji izolacji dźwiękowej na poziomie użytkowników placu zabaw czy miejsc pamięci. Drzewa, trzecia strefa to parasol zasłaniający od słońca. Ta kompozycja ma tworzyć spójną całość wraz z elementami architektonicznymi i być jej dopełnieniem. Tuż obok wgłębnika zaproponowano posadzenie dużego świerka do przyozdabiania w okresie świątecznym.

Ważnym z architektonicznego punktu widzenia jest wprowadzenie w obrys wgłębnika nasadzeń z regularnie rozmieszczonych drzew ciętych w formy sześciątów tzw. palmety. Wskazują one obrys ścian nieistniejącego ratusza i tworzą wraz z wgłębniakiem wnętrze krajobrazowe.

Ostatnim elementem zieleni są drzewa umieszczone wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego tworzące barierę i izolujące od hałasu całą płytę rynku.

Zieleń projektowaną i istniejącą należy rozpatrywać w kategoriach zarówno funkcjonalnych jak i estetycznych.

REWITALIZACJA KAMIENIC

Na planszach oraz wizualizacjach przedstawiono propozycję odrestaurowania 1 i 2-kondygnacyjnych kamienic, które są charakterystyczne dla Rozwadowa. Zasady odnowy są proste do wprowadzenia, sukcesywnie podczas kolejnych remontów i powinny zostać wpisane do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- wprowadzenie wspólnego cokołu (materiał i modułowa wysokość),
- zastosowanie zbliżonych kolorów stolarki okiennej i drzwiowej (drewno lub okleina pcv),
- instalowanie szyldów tylko i wyłącznie w nadprożach otworów okiennych o szerokościach odpowiadających tym otworom,
- powrót do oryginalnych proporcji otworów okiennych, w parterze można wybijać otwory do poziomu chodnika z zastrzeżeniem ich poszerzenia,
- opracowanie wspólnego typu szyldów na rynku i ich kombinacji,
- dopuszczenie oświetlenia elewacji w formie kinkietów w pasach międzykondygnacyjnych.

BILANS POWIERZCHNI

	[m2]	%
Powierzchnia rynku:	25 600	100
Powierzchnia utwardzona łącznie:	19 200	74,6
- drogi	5 400	21,1
- chodniki, place	13 700	53,5
Powierzchnia biologicznie czynna	6 500	25,4

KALKULACJE KOSZTÓW INWESTYCJI

1	DOKUMENTACJA	250 000
2	PRACE PRZYGOTOWAWCZE I ROZBIÓRKOWE	370 000
3	NAWIERZCHNIE PLACU	3 027 640
4	FONTANNA	195 000
5	WGŁĘBNIK	74 500
6	MAŁA ARCHITEKTURA	390 000
7	ELEMENTY TARGU	390 000
8	ELEMENTY PRZYSTANKU	200 000
9	ZIELEŃ	150 000
10	ELEMENTY PLACU ZABAW	150 000
11	OŚWIETLENIE	800 000
	ŁĄCZNIE	5 997 140